

A KOMPETENCIA ALAPÚ IDEGEN NYELVI FEJLESZTÉS EREDMÉNYEI

ÚTMUTATÓ ÉS FELADATSOR
AZ ÓRARÉSZLET-GYŰJTEMÉNYHEZ

Nemzeti Fejlesztési Terv
Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
3.1.1-es intézkedés Központi Programterv
2007.

A kiadvány a Nemzeti Fejlesztési Terv Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.1. központi program (Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetencia alapú képzés és oktatás feladataira) keretében készült.

Fejlesztési programvezető
Kuti Zsuzsa

Az útmutatót összeállította és szerkesztette
Boócz-Barna Katalin PhD, ELTE BTK Germanisztikai Intézet
Kovács Judit PhD. MEd, ELTE TÜFK Idegen nyelvi és Irodalmi Tanszék
Kuti Zsuzsa MEd, Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság

Nyelvi lektor
Nemoda Judit

Idegen nyelvi lektorok
Peter Doherty, Uwe Pohl, Christophe Barbe

A felvételeket készítette
Selmeczi Tibor

Felelős szerkesztő
Burom Márton

©

Szerzők Boócz Barna Katalin, Kovács Judit, Kuti Zsuzs

Educatio Kht. 2008

BEVEZETŐ

A Nemzeti Fejlesztési Terv Humánerőforrás-fejlesztés Operatív Programjának 3.1.1-es intézkedése a kompetencia alapú oktatási programcsomagok kidolgozását tűzte ki célul az Európa Tanács által megjelölt kulcskompetenciák fejlesztésének érdekében és az egész életen át tartó tanulás megalapozásában. A kulcskompetenciák között kiemelt helyen szerepel a kommunikatív, azon belül az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia fejlesztése.

A magyarországi nyelvoktatási gyakorlatban szükség van az iskolában folyó **idegennyelv-tanítási gyakorlat megújítására, amelyet a kompetencia alapú nyelvtanítási programok kidolgozásával és azok fokozatos bevezetésével kívánunk megvalósítani.** Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia fejlesztése érdekében olyan oktatási anyagok, programcsomagok fejlesztése valósult meg, amelyek figyelembe veszik a tanulók életkori sajátosságait, érdeklődését és ismereteit; témakörök, beszédzándékok és szituációk köré szerveződnek, s lehetővé teszik, hogy a tanulók motiváló tevékenységek során, kommunikatív feladatok végrehajtása közben sajátítsák el az idegen nyelvet.

A **Kompetencia alapú idegen nyelvi fejlesztés eredményei** című kiadvány célja, hogy összegezze és bemutassa a **suliNova-program** fejlesztési tapasztalatait és eredményeit az idegennyelv-oktatás területén az általános és középiskolákban. Az összeállítás két részből áll.

A **Szakmai beszélgetés** című interjú a fejlesztésben és a tananyagok kipróbálásában résztvevő szakemberek, gyakorló nyelvtanárok véleményét foglalja össze. Az interjú összegzést ad az idegen nyelvi fejlesztés céljairól és feladatairól, bemutatja a fejlesztés folyamatát a tananyagírók és módszertani szakértők szemszögéből, valamint ízelítőt ad a nyelvtanárok kipróbálás során szerzett tapasztalataiból is.

Az **Órarászlet-gyűjtemény** a kompetencia alapú idegen nyelvi tananyagok gyakorlati alkalmazásába enged betekintést. Az órarászleteket egyrészt a fejlesztésben, másrészt a kipróbálásban résztvevő tanárok nyelvóráiból válogattuk. Az iskolák kiválasztásánál figyelembe vettük a tantervi különbözőségeket, valamint a kulturális és társadalmi környezet sokszínűségét. Így normál tantervű iskolában, szakiskolában, két tanítási nyelvű iskolában folyó munka is megtalálható a felvételek között. A kiadvány újszerűsége és egyben kiemelkedő értéke, hogy egy kötetben mutatja be az angol, a német és a francia nyelvű fejlesztést az általános és középiskolai gyakorlatban. A 10 órarászlet a kompetencia alapú idegen nyelv-tanítás hazai jó gyakorlatát illusztrálja, módszertani ötleteket kínál a kommunikatív kompetencia fejlesztéséhez, a tevékenység alapú nyelvtanításhoz, a tanuló nyelvórán történő személyiségfejlesztéséhez és a változatos munkaformák alkalmazásához. Az órarászletek előtt megjelenő megfigyelési szempontsor hatékonyabbá teszi az osztálytermi folyamatok irányított elemzését.

A felvételekhez készült **Útmutató és feladatsor** segíti az órarászletek elemzését és a látottak tudatos feldolgozását. Az útmutató célja, hogy ösztönözze a szakmai párbeszédet, elemzést vagy vitát a kompetencia alapú idegen nyelvi fejlesztéssel

kapcsolatban. Az útmutató minden felvételhez háttér-információt tartalmaz a tanítási környezetről, a tanulókról és a tanárról, a feldolgozott tananyagról, továbbá minden órarészlethez feldolgozási feladatsort kínál. A feladatok és kérdések az órarészletek megtekintése előtt, a felvétel megtekintése alatt és után is számos lehetőséget kínálnak az elmélyült módszertani vitákhoz, tapasztalatok megfogalmazásához. Egy-egy órarészlet után a feladatsort rövid összegzés zárja, amely kiemeli a legfontosabbnak vélt módszertani elemeket. Az Útmutató a feladatsorokat az adott idegen nyelven is tartalmazza, hogy ily módon is lehetőséget teremtsünk a célnyelvi kommunikáció szakmai gyakorlására.

A **Kompetencia alapú idegen nyelvi fejlesztés eredményei** című DVD összhangban van az Oktatási és Kulturális Minisztérium középtávú közoktatás-fejlesztési stratégiájával, a Világ-Nyelv program idegen nyelvi fejlesztéseivel.

A felvételekért szeretnénk köszönetet mondani az interjúknak és a gyűjteményben szereplő kollégáknak, az iskolák tanulóinak és az iskolaigazgatóknak.

Reméljük, hogy az angol, a német és a francia nyelvű idegen nyelv-órarészletek közös megtekintése ösztönzi és segíti a nyelvtanárok közötti együttműködést, a tapasztalatok cseréjét és konszenzus elérését!

Kuti Zsuzsa

szakmai vezető

Idegen nyelvi kompetenciaterület

EDUCATIO Kht.

TARTALOMJEGYZÉK

KOOPERÁCIÓ A KOMMUNIKÁCIÓ SZOLGÁLATÁBAN	10
--	----

Megfigyelési szempontok:	12
• Egy téma feldolgozása két osztályban	
• Kommunikációs szerepek: a hallgató és a beszélő	
• Kooperatív munkaformák	
• Az ülésrend szerepe a kommunikációfejlesztő órán	

Kodály Zoltán Gimnázium és SZKI

Tanár: Mattenheimné Gyulasi Elvira, 11. osztály, angol

EGY TÉMA BEVEZETÉSE	18
---------------------------	----

Megfigyelési szempontok:	20
• A téma bevezetésének lépései	
• Szókincsbővítés	
• A tanár-diák kapcsolat	
• Interkulturális kompetencia	

Krúdy Gyula Kereskedelmi,

Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola

Tanár: Kohlmann-né Kelemen Márta, 10. osztály, francia

TAPASZTALAT ALAPÚ NYELVTANULÁS 28

Megfigyelési szempontok: 30

- A nyelvtanuló mint kísérletező
- A tanár szerepe a tapasztalat útján történő tanulásban
- A tapasztalat alapú nyelvtanulás taneszközei
- Interdiszciplináris elemek

Áldás Utcai Általános Iskola, Budapest

Tanár: Faragó Lívía, 5. osztály, angol

A SZÖVEGTŐL A TANULÓIG 36

Megfigyelési szempontok: 38

- A szövegfeldolgozás lépései
- Tanulók önmagukról
- A munkaformák funkciói
- A tanulási segédeszközök szerepe

Széchenyi István Általános Iskola, Siófok

Tanár: Jákob Márta, 7. osztály, német

A TANULÓ SZEMÉLYES ÉRINTETTSÉGE 44

Megfigyelési szempontok: 46

- Az előismeretek felidézése
- Tanulói tevékenységek
- Csoportalakítás
- A tanuló „megszólítása”

Kispesti Deák Ferenc Gimnázium, Budapest
 Tanár: Szabóné Gábor Anikó, 9. osztály, német

A NYELVTANÁR MINT TERAPEUTA 54

Megfigyelési szempontok: 56

- A szimuláció mint a biztonságos kommunikáció kontextusa
- Problémaközpontú nyelvtanulás
- A tanulói beszédprodukción
- A beszédhelyzet megteremtésének tárgyi eszközei

Kölcsey Ferenc Gimnázium
 Tanár: Lotfi Éva, 10. osztály, francia

AZ INTERKULTURÁLIS KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE	66
---	----

Megfigyelési szempontok:	68
---------------------------------------	----

- A saját környezet bemutatása
- A perspektívaváltás első lépései
- Reflektálás a saját kulturális értékekre
- Szerepjáték előkészítése

Kőrösy József Közgazdasági Szakközépiskola
Tanár: Csikászné Wolf Viktória, 9. osztály, német

FELADAT ALAPÚ NYELVTANULÁS	74
----------------------------------	----

Megfigyelési szempontok:	76
---------------------------------------	----

- A dinamikus óraszervezés jellemzői és eszközei
- A nyelvtanulás és nyelvhasználat egysége
- Tanulói autonómia
- Általános és gyakorlati készségek fejlesztése

Szandaszőlősi Általános Iskola, Művelődési Ház
és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
Tanár: Széles Imréné Mondok Zsuzsanna, 8. osztály, angol

A DALTANÍTÁS LÉPÉSEI 82

Megfigyelési szempontok: 84

- A daltanítás felépítése
- Az életkori sajátosságok érvényesülése
- Cselekvésorientált megközelítés
- A segédeszközök szerepe

Bókay Árpád Általános Iskola

Tanár: Thomann Julianna, 5. osztály, német

A DÖNTÉSHOZATAL KOMMUNIKÁCIÓJA 90

Megfigyelési szempontok: 92

- Kommunikáció a problémamegoldás
szolgálatában
- Szimuláció a kontextusteremtés érdekében
- Érvelési és vitakészség-fejlesztés
tevékenységeken keresztül
- A tanár szerepe a készségfejlesztő nyelvrórán

Karinthy Frigyes

Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Gimnázium

Tanár: Prievara Tibor, 9. osztály, angol

KOOPERÁCIÓ A KOMMUNIKÁCIÓ SZOLGÁLATÁBAN

Iskola neve:	Kodály Zoltán Gimnázium és SZKI
Iskola címe:	7629 Pécs, Dobó István u. 35–37.
Igazgató:	Gaál Tibor
Tanár:	Mattenheimné Gyulasi Elvira
Évfolyam:	11. évfolyam (magyar–olasz két tannyelvű osztály)
Tanulók létszáma:	11
Nyelv:	Angol
Nyelvtanulás kezdete:	Az iskolában: 2005. szeptember óta, azonban a tanulók mindegyike előzetesen tanult angolt az általános iskolában
Nyelvtanulás adatai :	Heti négy órában tanulják az angol nyelvet
A modul címe:	The Broker Game (a modul 2. órája)
A felvétel időpontja:	2007. november 20.

Mattenheimné Gyulasi Elvira középiskolai tanár a szegedi József Attila Tudományegyetem angol orosz szakán végzett. TELC-vizsgáztató, üzleti angol – szaknyelvi vizsgáztató A felsőfokú oktatásban közgazdasági szaknyelvet tanított tíz éven keresztül. A tanításon kívül középiskolásoknak szóló pályázatok menedzselésével foglalkozik. A HEFOP kompetencia alapú idegen nyelvi projekt angol moduljainak kipróbáló tanára.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK:

- Egy téma feldolgozása két osztályban
- Kommunikációs szerepek: a hallgató és a beszélő
- Kooperatív munkaformák
- Az ülésrend szerepe a kommunikációfejlesztő órán

Feladatok az órarészlet megtekintése előtt:

- Beszéljék meg, milyen különbséget jelenthet azonos téma feldolgozása esetén az a tény, hogy az egyik osztály angol nyelvből normál tantervű, a másik két tanítási nyelvű!
- Gondolja végig, milyen feladatok lehetnek alkalmasak a tárgyalási, érvelési, döntési készségek fejlesztéséhez!
- Vitassa meg, milyen ülésrendet tart ideálisnak a tárgyalási készséget fejlesztő órákon!

Feladatok az órarészlet megtekintése közben:

- Készítsen listát az órán használt speciális szókinccs elemeiből!
- Válasszon ki egy tetszés szerinti részt az órából, és mérje a tanárra, illetve a tanulókra jutó beszéddidőt! Vonjon le következtetéseket megfigyeléséből!
- Gondolja végig: milyen nyelvi és nem-nyelvi haszna van annak, hogy minden tanuló legalább 5 másik társával megvitathatja véleményét!
- Vitassák meg, milyen készségek kialakításához járulhat hozzá az idegen nyelven végzett jegyzetelés!

Feladatok az órarészlet megtekintése után:

- Beszéljék meg, mennyiben igazolódtak előzetes elvárásaik a két azonos témájú, de nyelvileg eltérő szintű óra összehasonlítása során!
- Sorolja fel, hogy az élet mely területein lehet szükség az órán fejlesztett készségek alkalmazására!

Összegzés:

Az órarészletben a Broker Game modult ezúttal egy angol nyelvből általános tantervű csoport feldolgozásában láttuk. A vállalkozást különösen érdekessé teszi az a tény, hogy ezt a modult bemutatta egy angol nyelvet két tannyelvű program szerint tanuló osztály is (lásd A döntéshozatal kommunikációja c. órarészlet). A tanár és a tanulók egyaránt bizonyították, hogy ez az igényes téma angoltól normál tantervű osztályban is sikeresen megvalósítható. Az olvasott és hallott, valamint több partnerrel megvitatott információk alapján történő döntéshozatal állt az óra középpontjában. A jól strukturált információcseré, a kooperatív munkaformák változatos alkalmazása, valamint a tartalmi szempontokra fókuszáló nyugodt, biztonságos légkör egyaránt hozzájárultak az igényes szókincsű téma sokoldalú, készségfejlesztésen alapuló, színvonalas feldolgozásához.

CO-OPERATION FOR BETTER COMMUNICATION

Name of the school:	Zoltán Kodály Hungarian-Italian CLIL Secondary School
Address of the school:	35-37 Dobó István st., 7629 Pécs
Head of school:	Gaál Tibor
Teacher:	Elvira Gyulasi Mattenheim
Class:	11th form (with a Hungarian-Italian CLIL programme)
Number of students:	11
Language:	English
EFL started:	At this school: in 2005, though all the students had studied English previously
Details of language learning:	4 EFL lessons/week
Title of module:	The Broker Game (2nd lesson of the module)
Time of recording:	20 November 2007

Elvira Gyulasi Mattenheim graduated at the University of Szeged, Hungary as a teacher of English and Russian. She is a TELC-examiner, and a Business English examiner. She has ten years of experience in higher education as a teacher of Business English. Besides teaching she has been engaged in managing secondary school projects. She participated as pilot teacher in the HEFOP Competency-based Foreign Language Development Project.

POINTS TO OBSERVE:

- One topic in two different classes
- Listeners and speakers: roles in a communication lesson
- Co-operative work forms
- The role of seating arrangement in a communication lesson

Pre-viewing observation points:

- Discuss how far it is different to teach the same topic in two different-level classes, one with a CLIL EFL programme and the other with a regular EFL programme.
- Think it over: what tasks best develop negotiation, argumentation and decision-making skills.
- Discuss the ideal seating arrangement in negotiation skills-development lessons.

While-viewing observation points:

- Make a list of business terminology being used in the lesson.
- Select a part of the lesson. Measure the teacher's and the learners' talking time. Draw conclusions from your findings.
- Consider the linguistic and non-linguistic benefits of the fact that each learners gets a chance to exchange their views with at least five other learners.
- Discuss what skills might be developed through note-taking in the target language.

Post-viewing observation points:

- Discuss to what extent your expectations were justified concerning the comparison of a lesson on the same topic but for learners with different language level.
- List the areas where the skills having been developed in the lesson might be useful in the long run.

Summary:

The extract introduces the 'Broker Game' module again, this time in a regular English as a Foreign Language class (See 'Communication of decision making' extract which presents the same module in a CLIL class). The lesson focuses on decision making on the basis of information collected through listening and reading as well as through peer discussion. The well-structured exchanges of information, the co-operative work forms as well as the relaxed and safe atmosphere focussing on content rather than on error-correction all contributed to the success. The ambitious vocabulary of the topic was presented in skills development improving tasks in a multi-faceted way.

EGY TÉMA BEVEZETÉSE

Iskola neve:	Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola
Iskola címe:	6723 Szeged, József A. sgt. 122–126.
Igazgató:	Dr. Baráth Lajosné
Tanár:	Kohlmann-né Kelemen Márta
Évfolyam:	10. (vendéglátói szakközépes csoport)
Tanulók létszáma:	8
Nyelv:	Francia
Nyelvtanulás kezdete:	Nyelvi előkészítő évfolyam
Nyelvtanulás adatai:	A Nyelvi előkészítő évfolyamon kezdő szintről indultak heti 13 órában, utána drasztikusan lecsökkent az óraszám heti 3-ra. Jelenleg is heti 3 órában tanulják a franciát, 11. évfolyamon előrehozott középszintű érettségi vizsgára készülünk.
A modul címe:	Francophonie. En francais autour du monde
A felvétel időpontja:	2007. november 13.

Kohlmann-né Kelemen Márta 1990-ben végzett Szegeden a(z akkori) JATE BTK orosz francia szakán. 2003 óta tanít a szege-di Krúdy Gyula Kereskedelmi, Vendéglátóipari Szakközépis-kolában. A tanítás mellett részt vesz az iskola széleskörű nemzetközi kapcsolatainak ápolásában (az iskola öt európai országgal áll partneri kapcsolatban), eddig hét nyertes Leonardo Mobilitás pályázatot készített, melynek ered-ményeként tanulók és szakoktatók vehettek részt 3–4 hetes franciaországi szakmai gyakorlaton, illetve csereprogramban. A HEFOP idegen nyelvi kompetenciafejlesztés projekt francia moduljainak kipróbáló tanára.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK:

- A téma bevezetésének lépései
- Szókincsbővítés
- A tanár-diák kapcsolat
- Interkulturális kompetencia

Feladatok az órarészlet megtekintése előtt:

- Idézza fel, egy új téma bevezetésének milyen módszereit ismeri!
- Gondolja át, melyek az interkulturális kompetencia összetevői, ezek közül melyek az idegennyelv-tanulás fejlesztési céljai!
- Gyűjtse össze, milyen verbális és nem verbális jelek erősítik, illetve gátolják a tanórai tanár-diák kapcsolatot!

Feladatok az órarészlet megtekintése közben:

- Rögzítse, milyen módszerrel hívja elő a tanár a tanulók korábbi ismereteit a francia kultúrkör országairól!
- Milyen lehetőségük van a tanulóknak a francia kultúrkörrel kapcsolatos személyes tapasztalataik, érdeklődésük kifejezésére?
- Milyen lépésekben dolgozzák fel a modul alapszókincsét? Hogyan folyik a szóösszetételek tudatosítása?
- Figyelje meg és jegyezze le a jellemző tanári és tanulói verbális és nem verbális magatartás megnyilvánulási formáit!

Feladatok az órarészlet megtekintése után:

- Vitassák meg, milyen földrajzi és nyelvi ismereteket tudatosítanak az óra egyes lépései!
- Mi a szómagyarázatok nyelvi és országismereti funkciója?
- Ez az óra a modul első órája. Beszéljék meg, hogyan mobilizálják a látott óra tevékenységei a tanulók témával kapcsolatos ismereteit, érdeklődésüket és tapasztalataikat! Mely interkulturális kompetenciákat fejlesztenek az órai tevékenységek?

Összegzés:

A korszerű nyelvtanulás alapvető célja nem csupán a konkrét földrajzi, kulturális, nyelvi stb. ismeretek közvetítése, hanem ezen túlmutató, interkulturális kompetencia fejlesztése: vagyis az, hogy a tanuló reflektálni tudja saját kultúráját, és képes legyen összevetni azt a számára idegen kultúrával, fogékony legyen a máságra, képes legyen arra, hogy más kultúrához tartozó emberekkel kapcsolatba lépve különböző stratégiák egész sorát felismerje és használja. Ezen az órán a téma bevezetéseként az interkulturális kompetencia fejlesztésének nyelvi dimenziója áll a középpontban.

INITIATION À UN SUJET

Nom de l'école :	Lycée Technique de Commerce et d'Hôtellerie Gyula Krúdy
Adresse de l'école :	122-126, rue József Attila, 6723 Szeged
Directeur :	Dr Baráth Lajosné
Professeur :	Kohlmann-né Kelemen Márta
Classe :	Classe 10 (groupe spécialisé en hôtellerie)
Nombre d'élèves :	8
Langue :	Français
Début de l'apprentissage du français :	En classe préparatoire
Informations sur l'apprentissage du français :	Les élèves ont commencé à apprendre le français en classe préparatoire avec un niveau de débutant. Ils avaient 13 leçons de français par semaine. Ensuite, le nombre de cours a été réduit à 3 par semaine. A présent, ils ont seulement 3 leçons de français par semaine. L'année prochaine, nous allons commencer la préparation au baccalauréat anticipé niveau moyen.
Titre du module :	Francophonie. En français autour du monde (première leçon du module)
Date de l'enregistrement du cours :	Le 13 novembre 2007

Mme Márta Kohlmann a étudié les langues et littératures française et russe à Szeged, à la Faculté des Lettres de l'Université des Sciences József Attila. Elle a obtenu son diplôme en 1990. Depuis 2003, elle travaille comme professeur au Lycée Technique de Commerce et d'Hôtellerie Krúdy Gyula. A part l'enseignement, elle prend une part active aux relations étrangères de l'école (l'école cultive des relations de partenariat avec 5 écoles européennes). A 7 reprises, son dossier a été retenu au concours Leonardo Mobilitás, grâce auquel les élèves et les enseignants de l'école ont pu participer aux stages de formation et aux programmes d'échange de 3-4 semaines en France. Dans le cadre du programme HEFOP Projet de Développement de Compétences en Langue Etrangère, elle participe à l'essai des modules français dans l'enseignement.

POINTS DE VUE DE L'OBSERVATION :

- Les étapes de l'initiation au sujet
- Élargissement du vocabulaire
- La relation entre le professeur et les élèves
- Compétences interculturelles

Points de vue de l'observation avant la présentation de l'extrait du cours :

- Rappelez les méthodes que vous connaissez pour introduire un sujet nouveau.
- Réfléchissez de quels éléments se compose la compétence interculturelle, identifiez les composants que l'enseignement des langues étrangères vise à développer.
- Rassemblez les signes verbaux et non-verbaux qui renforcent ou entravent la relation professeur-élève pendant le cours.

Points de vue de l'observation pendant la présentation de l'extrait du cours :

- Notez les méthodes avec lesquelles le professeur rappelle les connaissances préalables des élèves sur les pays francophones.
- Quelles sont les possibilités des élèves pour exprimer leurs expériences et intérêts personnels en relation avec la francophonie ?

- Comment, à travers quelles étapes se fait l'élaboration du vocabulaire fondamental du module ? Avec quelle méthode les mots composés sont-ils éclairés ?
- Observez et notez les manifestations typiques du comportement verbal et non-verbal du professeur et des élèves.

Points de vue de l'observation après la présentation de l'extrait du cours :

- Discutez les connaissances géographiques et linguistiques qui ont fait l'objet d'une prise de conscience pendant les différentes activités du cours.
- Quelle est la fonction linguistique et culturelle des explications des mots ?
- C'est la première leçon du module. Discutez comment les activités du cours mobilisent les connaissances des élèves sur la francophonie, leurs expériences ainsi que leurs intérêts. Quelles compétences interculturelles sont développées par les activités du cours ?

Résumé :

L'enseignement / l'apprentissage moderne des langues étrangères ne vise pas uniquement à communiquer des connaissances géographiques, culturelles, linguistiques etc. concrètes, mais aussi à développer, au-delà de tout cela, une compétence interculturelle permettant à l'élève de réfléchir à sa propre culture et de la comparer avec la culture qui lui est

étrangère. Cette compétence interculturelle doit sensibiliser l'élève à l'altérité et le rendre capable de distinguer et d'utiliser toute une série de stratégies dans ses rapports avec les personnes appartenant à la culture étrangère. Comme cette leçon prend pour objectif l'initiation au sujet, c'est la dimension linguistique du développement de la compétence interculturelle qui se trouve au centre des activités.

TAPASZTALAT ALAPÚ NYELVOKTATÁS

Iskola neve:	Áldás Utcai Általános Iskola, Budapest
Iskola címe:	1025 Budapest, Áldás utca 1.
Igazgató:	Horváth Attiláné
Tanár:	Faragó Lívia
Évfolyam:	5.
Tanulók létszáma:	16
Nyelv:	Angol
Nyelvtanulás kezdete:	1. osztály
Nyelvtanulás adatai:	Heti 4–5 óra
A modul címe:	Round the world in a cup of tea
A felvétel időpontja:	2007. november 27.

Faragó Livia (MEd Leeds) nyelvtanár, tanártréner, tanterv- és tananyagíró, közoktatási szakértő. Hazai és külföldi konferenciák előadója, nemzetközi projektek résztvevője, rendszeresen vezet magyarországi és nemzetközi tanártovábbképző tanfolyamokat, szemináriumokat. A LARK – komplex művészi és nyelvtanítási program kidolgozója. Az Angoltanárok Nemzetközi Egyesületének (IATEFL-Hungary) elnöke és az általános iskolai szekció koordinátora. Fő érdeklődési területei: tanárok szakmai fejlődése, oktatásmenedzsment és az oktatástechnológia alkalmazása a tanításban. A HEFOP kompetencia alapú idegen nyelvi projektben fejlesztőként vett részt.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK:

- A nyelvtanuló mint kísérletező
- A tanár szerepe a tapasztalat útján történő tanulásban
- A tapasztalat alapú nyelvtanulás taneszközei
- Interdiszciplináris elemek

Feladatok az órarészlet megtekintése előtt:

- Mondja el véleményét, hogyan képzelhető el a tapasztalat alapú tanulás a nyelvórán!
- Gyűjtsön feladatokat és tevékenységeket a tea témájának nyelvórai feldolgozásához, és rendezze témahálóba!

Feladatok az órarészlet megtekintése közben:

- Figyelje meg, hogyan segíti, készíti fel a tanár a tanulókat arra, hogy önállóan el tudják végezni a feladatokat az óra további részében!
- Készítsen listát: hányféle és milyen eszközöket használnak a tanulók az óra folyamán!
- Vegyen szemügyre egy tanulók által készített posztert! Írja le, milyen ismeretek és készségek alkalmazása útján született ez a produktum!
- Vitassa meg társaival, hogy az órán gyakorolt készségeket a tanulók milyen más tantárgyak, műveltségterületek óráin kamatoztathatják!

Feladatok az órarészlet megtekintése után:

- Beszélje meg társaival, hogy benyomásai a tapasztalat alapú nyelvtanulásról az órarészlet megtekintése után mennyiben feleltek meg várakozásainak! Változott-e véleménye az órarészlet megtekintése után?
- Gondolja végig, milyen egyéb témák dolgozhatók fel hasonló, tapasztalati módon, kísérletezéssel nyelvórai keretek között!
- Bővítse az óra megtekintése előtt elkészített témahálót az órán látottak alapján!

Összegzés:

A tanulók konkrét tapasztalatain alapuló nyelvtanulás új jelenség a közoktatásban. A nyelvtanulásnak ez az önálló tanulói tevékenységen alapuló módja mind a tanártól, mind a tanulóktól nagyobb önállóságot kíván, hiszen a tanulás folyamata váratlan, előre nem megtervezhető elemeket is tartalmaz. Mivel az ismeretszerzéshez a tanuló nem tanári közlés, hanem saját és társai tapasztalata útján jut el, ezért ez kiváló terepe a készségfejlesztésnek. A tanár a motiváló tananyag kiválasztásával, feladatokká történő strukturálásával és a szükséges eszközök biztosításával segíti a tanulókat abban, hogy minél több önálló tapasztalatot szerezhessenek az adott témában a célnyelven.

EXPERIENCE-BASED LANGUAGE TEACHING

Name of the school:	Áldás Primary School
Address of the school:	1 Áldás st., 1025 Budapest
Head of school:	Mrs Attila Horváth
Teacher:	Lívía Faragó
Class:	5th
Number of students:	16
Language:	English
EFL started:	In the first school year
Details of language learning:	4-5 lessons/week
Title of module:	Round the World in a Cup of Tea
Time of recording:	27 November 2007

Lívia Faragó (MEd Leeds) is an EFL teacher and teacher trainer, materials developer and educational expert. She is an established speaker at both national and international conferences. She has been participating in international projects as participant and as teacher trainer. She is initiator of LARK, a complex educational programme combining art and language teaching. Lívia has recently headed IATEFL Hungary, and is the co-ordinator of its primary section. Her main fields of interest are: teachers' professional development, educational management and CALL. In the HEFOP Competency-based Foreign Language Development Project she participated as materials developer.

POINTS TO OBSERVE:

- The language learner as experimenter
- The teacher's role in assisting experience-based learning
- Tools of experience-based learning
- Cross-curricular elements

Pre-viewing observation points:

- Discuss the ways of experience-based learning in a language lesson.
- Collect tasks and activities for the topic of 'Tea' in an EFL lesson. Arrange your ideas in a topic-web.

While-viewing observation points:

- Observe the steps the teacher makes in assisting and guiding learners to work in an autonomous way in the rest of the lesson.
- Make a list of the tools learners use throughout the lesson.
- Examine one of the learner-made-posters. Collect and write down the knowledge areas and skills that learners needed for this product.
- Discuss in your group in which subject areas learners can benefit from the skills, practised in this lesson.

Post-viewing observation points:

- Discuss in your group to what extent your impressions on experience-based learning corresponded with your expectations? Have your opinions changed after watching the extract?
- Think over what other topics might be taught through similar, experience-based way in an EFL lesson. Complete your topic-web with new information you got in the lesson.

Summary:

Experience-based language learning is a new phenomenon in public education. This type of learning requires a higher level of autonomy on the part of both teacher and learners, since they are supposed to respond to spontaneous and unexpected elements. This is why experience-based learning is extremely suitable when skills development are in focus, since the learners gain access to knowledge-information through own and peer experience rather than through actual teaching. The teacher's role lies in structuring the teaching material as well as providing learners with the necessary aids to assist their independent work in gathering experience in the target language.

A SZÖVEGTŐL A TANULÓIG

Iskola neve:	Széchenyi István Általános Iskola
Iskola címe:	8600 Siófok, Kele utca 33.
Igazgató:	Nagyné Láng Judit
Tanár:	Jákob Márta
Évfolyam:	7.
Tanulók száma:	15
Nyelv:	német
Nyelvtanulás kezdete:	3. osztály
Nyelvtanulás adatai:	Heti 3 órával haladó csoport.
A modul címe:	Gesundheits-ABC (a modul 1. órája)
A felvétel időpontja:	2007. október 9.

Jákob Márta 1992-ben végzett Pécsen, a Janus Pannonius Bölcsészstudományi Kar német történelem szakán. Pályája kezdetén Gyöngyösön, a Tolnai Lajos Gimnáziumban tanított egy évig. 1993 óta a siófoki Széchenyi István Általános Iskola tanára, az iskola osztályfőnöki munkaközösségének vezetője. A HEFOP idegen nyelvi kompetenciafejlesztés projekt német moduljainak kipróbáló tanára.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK:

- A szövegfeldolgozás lépései
- Tanulók önmagukról
- A munkaformák funkciói
- A tanulási segédeszközök szerepe

Feladatok az órarészlet megtekintése előtt:

- Gondolja végig, milyen ismeretekre és készségekre van szükségük a nyelvtanulóknak a vélemény-nyilvánításhoz!
- Milyen tanári attitűd segíti a tanulókat abban, hogy beszéljenek magukról?

Feladatok az órarészlet megtekintése közben:

- Figyelje meg és rögzítse a szövegfeldolgozás lépéseit a ráhangolástól a téma továbbvezetéséig!
- Figyelje meg, hogyan vonja be a tanár a tanulókat? Írjon példákat arra, hogyan reagál a tanulói válaszokra!
- Jegyezze le az alkalmazott munkaformákat!
- Rögzítse a feladatok és tanulási segédeszközök funkcióját a tanulók önmagukról való megnyilatkozásában!

Feladatok az órarészlet megtekintése után:

- Összegezzék megfigyeléseiket a szövegfeldolgozás lépéseiről! Vitassák meg az egyes lépések funkcióit!
- Milyen segítséget kapnak a tanulók ahhoz, hogy a téma első órájának a végén beszéljenek saját szokásaikról?

Összegzés:

A tizenhárom–tizennégy éves korosztály általában nehezen szólal meg a tanórán önmagáról, szokásairól, különösen az életvitel, az egészséges életmód kérdéseivel kapcsolatban, hiszen itt személyes problémák is felszínre kerülhetnek. A tanárnak tehát körültekintően kell megválasztania a feladatokat és megszerveznie az órát. Az inspiráló és nyelvileg jól megválasztott szöveg, valamint a pármunka „védettségében” elvégzett feladatok megfelelően előkészíthetik az osztály nyilvánossága előtt történő személyes megnyilatkozást.

VOM TEXT ZUM SCHÜLER

Schule:	Széchenyi-István-Grundschule
Anschrift:	33 Kele Str., 8600 Siófok
Direktorin:	Judit Nagyné Láng
Lehrerin:	Márta Jákob
Klasse:	7.
Anzahl der Schüler:	15
Sprache:	Deutsch
Beginn des Sprachlernens:	In der dritten Klasse
Angaben zum Sprachlernen:	Die Schüler lernen Deutsch in drei Wochenstunden.
Titel des Moduls:	Gesundheits-ABC (die 1. Stunde des Moduls)
Datum der Videoaufnahme:	9. 10. 2007

Frau Jákob absolvierte ihr Studium an der Janus-Pannonius-Universität Pécs in den Fächern Deutsch und Geschichte. Am Anfang ihrer Laufbahn unterrichtete sie ein Jahr im Tolnai-Lajos-Gymnasium in Gyöngyös. Seit 1993 ist sie Lehrerin der Széchenyi-István-Grundschule in Siófok und Leiterin des Klassenlehrerkollegiums. Sie ist Erprobungslehrerin der im Rahmen des HEFOP-Projektes im Bereich "Entwicklung fremdsprachlicher Kompetenzen" entwickelten Module für den Deutschunterricht.

BEOBACHTUNGSASPEKTE:

- Schritte der Textarbeit
- Schüler über sich selbst
- Funktionen der Sozialformen
- Funktionen der Hilfsmittel

Beobachtungsaufgaben vor dem Anschauen des Videomitschnittes:

- Überlegen Sie sich, welche Kenntnisse und Fertigkeiten die Schüler zur Meinungsäußerung benötigen.
- Welche Lehrereinstellungen fördern die Lust der Schüler, über sich selbst zu sprechen?

Beobachtungsaufgaben während des Anschauens des Videomitschnittes:

- Beobachten und notieren Sie sich die Schritte der Textarbeit von der Einstimmung bis zur Weiterführung des Themas
- Beobachten Sie, wie die Schüler in die Arbeit einbezogen werden. Halten Sie einige Beispiele fest, wie die Lehrerin auf die Schülerantworten reagiert.
- Notieren Sie die eingesetzten Sozialformen.
- Halten Sie die Funktionen der Hilfsmittel in der Meinungsäußerung der Schüler über sich selbst schriftlich fest.

Beobachtungsaufgaben nach dem Anschauen des Videomitschnittes:

- Fassen Sie Ihre Beobachtungen über die Schritte der Textarbeit zusammen. Diskutieren Sie die Funktionen der einzelnen Schritte.
- Welche Hilfestellungen werden Schülern gegeben, damit sie am Ende der ersten Stunde der thematischen Einheit über ihre eigenen Gewohnheiten sprechen können.

Fazit:

Schüler mit dreizehn, vierzehn Jahren äußern sich in der Unterrichtsstunde nur ungern über sich selbst und eigene Gewohnheiten. Die ist besonders der Fall, wenn es um Fragen der Lebensführung oder der gesunden Lebensweise geht, weil in diesen Gesprächen evtl. persönliche Probleme zum Vorschein kommen können. Bei der Planung der Unterrichtsstunde und bei der Auswahl der Aufgaben sollte der Lehrer folglich umsichtig vorgehen. Der inspirierende und sprachlich angemessen ausgewählte Text sowie die in der "Geborgenheit" der Partnerarbeit durchgeführten Aufgaben können die persönlichen Äußerungen im Plenum sehr gut vorbereiten.

A TANULÓ SZEMÉLYES ÉRINTETTSÉGE

Iskola neve:	Kispesti Deák Ferenc Gimnázium
Iskola címe:	1192 Budapest, Gutenberg krt. 6.
Igazgató:	Petrovics Judit
Tanár:	Szabóné Gábor Anikó
Évfolyam:	9. (nyelvi előkészítő)
Tanulók létszáma:	17
Nyelv:	Német
Nyelvtanulás kezdete:	9. osztály
Nyelvtanulás adatai	Nyelvi előkészítő osztály, heti 14 órában tanulják a német nyelvet két nyelvtanárral
A modul címe:	Hobby, Abenteuer, Herausforderung (a modul 4. órája)
A felvétel időpontja:	2007. november 23.

Szabóné Gábor Anikó 1984-ben végzett a Külkereskedelmi Főiskola orosz–német tagozatán. 1986-ban gazdasági szakfordító, szaktolmács diplomát szerzett a Külkereskedelmi Főiskolán. 1996-ban német nyelvtanári diplomát szerzett a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolán. 1999–2001-ben a Kispesti Pedagógiai Szolgáltató Intézetben pedagógiai előadó és a Vass Lajos Általános Iskolában óraadó nyelvtanár. 2001-től a Kispesti Deák Ferenc Gimnáziumban német nyelvtanár, az idegen nyelvi munkaközösség vezetője, kerületi szaktanácsadó és közoktatási szakértő. 2004-ben az ELTE BTK német nyelv és irodalom szakán bölcsész diplomát szerzett. A HEFOP idegen nyelvi kompetenciafejlesztés projekt német moduljainak kipróbáló tanára.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK:

- Az előismeretek felidézése
- Tanulói tevékenységek
- Csoportalakítás
- A tanuló „megszólítása”

Feladatok az órárszlet meglekintése előtt:

- Gondolja át a nyelvtanuló személyes érintettségének előfeltételeit!
- Milyen jellegű tanulói tevékenységekkel és munkaformákban érhető el, hogy a nyelvtanuló saját érdeklődéséről, beállítódásáról megnyilvánulhasson a nyelvórán?
- Gyűjtse össze, milyen módszereket alkalmazott az eddigiekben a kiscsoportok kialakításához és a csoportmunka eredményeinek bemutatásához!

Feladatok az órárszlet meglekintése közben:

- Jegyezze le, milyen módon aktiválja a tanár a tanulók Christlre, a fiatal énekesnőre vonatkozó ismereteit!
- Figyelje meg, milyen szempont alapján alakítják ki a csoportokat!
- Milyen segédeszközt használnak a tanulók a csoportmunka alatt?
- Írja le a „séta a kiállításon” módszer funkcióját!

- Milyen tanulói aktivitásokat figyel meg a „Ki vagyok én?”-játék közben?
- Milyen funkciója van a „sztár-árverés”-nek?

Feladatok az órarészlet megtekintése után:

- Elemezze a megfigyelt tanulói tevékenységeket, majd megfigyelései és felismerései alapján beszélje meg kollégáival, melyik feladatnál, milyen formában és mértékben érvényesült a tanulók személyes érintettsége!
- Vitassák meg a megfigyelt három módszer funkcióját!

Összegzés:

A tanulás elengedhetetlen alapfeltételei a) a tanuló személyes érintettsége, vagyis az, hogy a téma „megszólítsa őt”; b) a tanár olyan módszereket alkalmaz, amelyek előhívják a tanuló kapcsolódó ismereteit, tapasztalatait, és amelyekre építeni tud; c) a tanuló a feladatok és a tevékenységek során kifejezhesse saját gondolatait, érzéseit, megmutathassa másoknak, mi érdeklí őt, és ugyanezt megtudhassa társaitól is. Ezt a célt szolgálják az órán alkalmazott módszerek is, pl. a „Séta a kiállításán”, melynek során a csoportok megismerkednek a többi csoport véleményével, mégpedig saját ütemükben haladva, majd pedig a séta befejeztével plénumban már csak arra kérdeznek rá, ami valóban kérdéses számukra, és visszajelzést adnak. Ez által elkerülhető a fölösleges ismétlés, és gazdaságosabbá, hatékonyabbá is válik a tanulás.

PERSÖNLICHE BETROFFENHEIT DER SCHÜLER

Schule:	Deák-Ferenc-Gymnasium Kispest
Anschrift:	1192 Budapest Gutenberg krt. 6.
Direktorin:	Judit Petrovics
Lehrerin:	Anikó Szabóné Gábor
Klasse:	9 (sprachvorbereitende Klasse)
Anzahl der Schüler:	17
Sprache:	Deutsch
Beginn des Sprachlernens:	In der neunten Klasse
Angaben zum Sprachlernen:	In der sprachvorbereitenden Klasse lernen die Schüler in 14 Wochenstunden Deutsch, mit zwei Lehrern.
Titel des Moduls:	Hobby, Abenteuer, Herausforderung (die 4. Stunde des Moduls)
Datum der Videoaufnahme:	23. November 2007

Frau Szabó-Gábor absolvierte 1984 ihr Studium an der Hochschule für Außenhandel in den Fächern Deutsch und Russisch, 1986 erlangte sie an der Hochschule für Außenhandel ein Diplom für Wirtschafts-Übersetzer und Dolmetscher und 1996 ein Deutschlehrerdiplom an der Pädagogischen Hochschule ‚Berzsenyi Dániel‘. Zwischen 1999 und 2001 war sie im Pädagogischen Institut Kispest als Referentin für Pädagogik und in der Vass-Lajos-Grundschule als Lehrbeauftragte tätig. Seit 2001 arbeitet sie als Deutschlehrerin im Deák-Ferenc-Gymnasium Kispest, leitet das Fremdsprachenlehrerkollegium und ist leitende Fachberaterin im Bezirk Kispest sowie pädagogische Fachexpertin. 2004 absolvierte sie ihr Studium an der ELTE im Fach Deutsche Sprache und Literatur mit einem Philologendiplom. Sie ist Erprobungslehrerin der im Rahmen des HEFOP-Projektes im Bereich "Entwicklung fremdsprachlicher Kompetenzen" entwickelten Module für den Deutschunterricht.

BEOBACHTUNGSASPEKTE:

- Aktivierung des Vorwissens
- Schüleraktivitäten
- Gruppenbildung
- Lernerbezug

Beobachtungsaufgaben vor dem Anschauen des Videomitschnittes:

- Denken Sie über die Vorbedingungen der persönlichen Betroffenheit der Schüler nach.
- Welche Schüleraktivitäten und welche Sozialformen fördern die Lust und Bereitschaft der Schüler, über eigene Interessen und Einstellungen zu sprechen?
- Listen Sie auf, welche Methoden Sie bei der Gruppenbildung und bei der Präsentation der Gruppenergebnisse bisher eingesetzt haben.

Beobachtungsaufgaben während des Anschauens des Videomitschnittes:

- Notieren Sie sich, wie die Lehrerin die Vorkenntnisse der Schüler über Christl, die junge Sängerin, aktiviert.
- Beobachten Sie, nach welchem Prinzip die Kleingruppen gebildet werden.
- Welche Hilfsmittel benutzen die Schüler während der Gruppenarbeit.

- Halten Sie die Funktion der Methode "Galeriegang" schriftlich fest.
- Welche Schüleraktivitäten können Sie im Laufe des Spiels "Wer bin ich?" beobachten?
- Welche Funktion messen Sie der "Starversteigerung" bei?

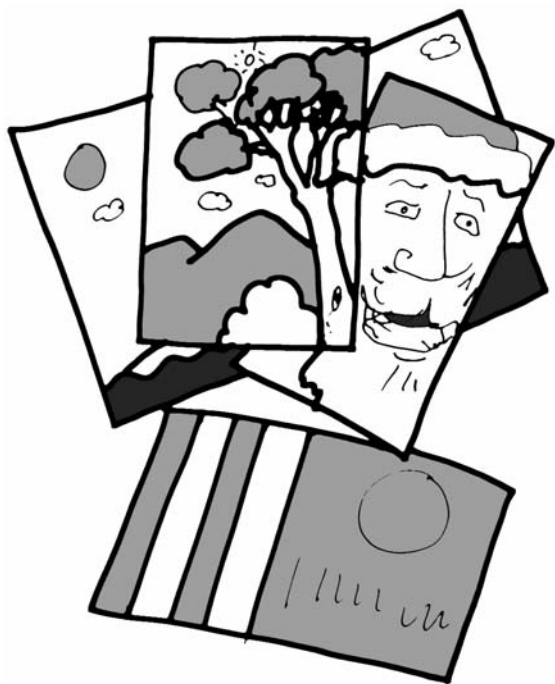
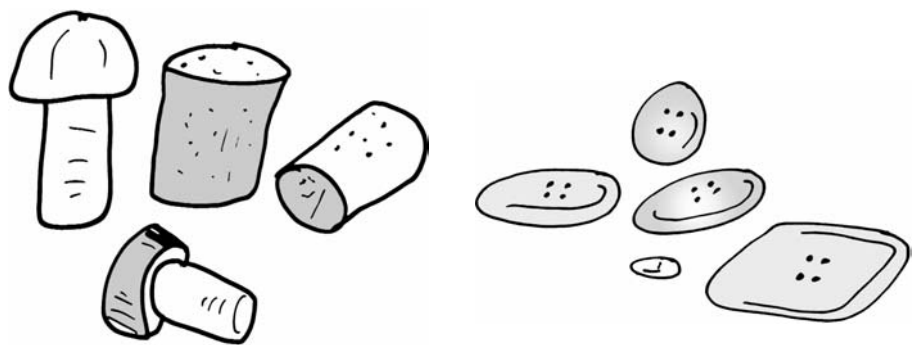
Beobachtungsaufgaben nach dem Anschauen des Videomitschnittes:

- Analysieren Sie die beobachteten Schüleraktivitäten. Diskutieren Sie dann aufgrund Ihrer Beobachtungen und Erkenntnisse mit Ihren Kollegen darüber, bei welchen Aufgaben, wie und in wie weit die persönliche Betroffenheit der Schüler zur Geltung kommen konnte.
- Diskutieren Sie die Funktion der beobachteten drei Methoden.

Fazit:

Unerlässliche Vorbedingungen des Lernens sind a) die persönliche Betroffenheit der Schüler, d. h. die Schüler fühlen sich vom Thema angesprochen; b) Der Lehrer setzt im Unterricht solche Methoden ein, die die Vorkenntnisse und Vorerfahrungen der Schüler aktivieren und darauf aufbauen; c) Die Schüler sollen im Laufe der Aufgaben und Aktivitäten eigene Gedanken und Gefühle äußern können, einander eigene Interessen vorstellen und voneinander erfahren können. Diesen Zwecken dienen die in der Stunde angewandten

Methoden, z. B. der "Galeriegang", mit dessen Hilfe die einzelnen Kleingruppen die Meinungen anderer Kleingruppen kennen lernen und zwar in ihrem eigenen Tempo. Nach dem Galeriegang fragen sie im Plenum nur darüber nach, was für sie tatsächlich fraglich oder fragwürdig ist, bzw. sie geben einander kurze Rückmeldungen. So können überflüssige Wiederholungen der Präsentationen vermieden werden, und das Lernen wird ökonomischer und effektiver.

A NYELVTANÁR MINT TERAPEUTA

Iskola neve:	Kölcsey Ferenc Gimnázium
Iskola címe:	1063 Budapest, Munkácsy Mihály u. 26.
Igazgató:	Makk Katalin
Tanár:	Lotfi Éva
Évfolyam:	10.
Tanulók létszáma:	16
Nyelv:	Francia
Nyelvtanulás kezdete:	9. osztály
Nyelvtanulás adatai:	A középiskola első évében heti 20 órában tanulták a franciát, amelyből 5 óra szaknyelv. Ebben az évben a tantárgyak többségét (történelem, matematika, fizika, földrajz) célnyelven tanulják. A nyelvtanulás első évében heti 2 órában volt anyanyelvi tanáruk. A 10. évtől kezdve heti 5 francia órájuk van.
A modul címe:	Planning familial (a modul 1 órája)
A felvétel időpontja:	2007. november 6.

Lotfi Éva 1984-ben szerzett francia orosz szakos középiskolai tanári diplomát az ELTE Bölcsészettudományi Karán. A francia nyelvtanítás területén belül kiemelt érdeklődési területe az auditív memóriafejlesztés és a színjátszás alkalmazása a nyelvórán. A HEFOP kompetencia alapú idegen nyelvi projektben fejlesztőként vett részt.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK:

- A szimuláció mint a biztonságos kommunikáció kontextusa
- Problémaközpontú nyelvtanulás
- A tanulói beszédprodukciónak
- A beszédhelyzet megteremtésének tárgyi eszközei

Feladatok az órarészlet megtekintése előtt:

- Gondolja végig, milyen témák és problémák ösztönözhetik a 15–16 éves nyelvtanulókat egy helyzettel és egy a szereppel történő azonosulásra!
- Sorolja fel, milyen nyelvi és nem nyelvi készségek szükségesek ahhoz, hogy meg tudjunk fogalmazni egy problémát!

Feladatok az órarészlet megtekintése közben:

- Figyelje meg, milyen „kellékeket” választanak a tanulók szerepükhöz! Hogyan járulnak hozzá ezek a tárgyak a beszédhelyzet megteremtéséhez?
- Véleményezze, hogy a felsoroltak közül melyik és milyen mértékben segíti a tanulói beszédprodukciónak:
  - a) feladatlapok megadott szempontok szerinti kitöltése;
  - b) francia vezetéknév- és utónévlista;
  - c) tárgyak, kellékek;
  - d) a témát bevezető, ráhangoló beszélgetés;
  - e) a tanár szerepe az óra folyamán!

- Válasszon ki egy tanulót, és kövesse figyelemmel beszéd-produkcióját! Az alábbi szempontok segíthetik válaszában: A tanuló....
  - a) folyamatosan, összefüggő mondatokban beszél;
  - b) kizárólag kérdésekre válaszol;
  - c) előre betanult szöveget mond;
  - d) él a verbális és nonverbális kommunikáció eszközeivel;
  - e) odafigyel és reagál a tanár szavaira is;
  - f) egyszavas válaszokat ad;
  - g) egyéb, éspedig!

- Véleményezze az óra hangulatát!

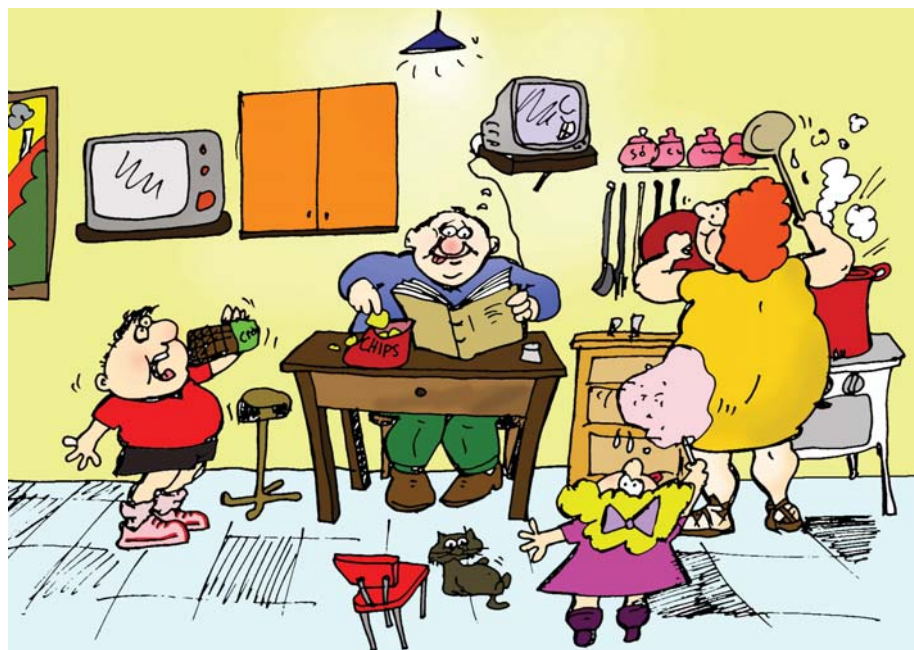
Feladatok az órarészlet megtekintése után:

- Gondolja végig: a családterápia mint téma problémaközpontú feldolgozása milyen általános nevelési célokat szolgál!
- Vitassa meg társaival, milyen egyéb óraszervezési technikákat, eljárásokat ismer a csoportbeszélgetés megvalósítására!

Összegzés:

A kommunikatív nyelvtanítás egyik eljárása a 'community language learning', azaz a közösségekben történő nyelvtanulás az, amelyre példát nyújt az órarészlet. Az óra egy „közösségi

teret” szimulál, ahol a tanárral mint terapeutával beszélnek meg a tanulók a szerep szerinti személyes problémájukat. Az ilyen órákon különleges figyelmet kell fordítani mindarra, ami a szituáció szimulálásához és a szerepekkel való azonosuláshoz szükséges. Ezért fokozott szerepe van a feszültségmentes, bátorító légkör megteremtésének, amelyben a tanulók a tőlük telhető maximális beszédprodukciónak képesek.

LE PROFESSEUR DE LANGUES COMME THÉRAPEUTE

Nom de l'école :	Lycée Bilingue Franco-Hongrois Kölcsey Ferenc
Adresse de l'école :	26, rue Munkácsy Mihály, 1063 Budapest
Directeur :	Makk Katalin
Professeur :	Lotfi Éva
Classe :	10
Nombre d'élèves :	16
Langue :	Français
Début de l'apprentissage du français :	En classe de neuvième
Informations sur l'apprentissage du français :	Dans la première année du lycée les élèves avaient 20 leçons de français par semaine dont 5 de français technique. Cette année ils apprennent la plupart des disciplines (histoire, mathématiques, physique, géographie) en langue française. En classe préparatoire les élèves avaient 2 leçons par semaine avec un professeur de langue maternelle française, cette année ils n'en ont aucune. A partir de la classe de dixième, ils ont 5 leçons de français par semaine.
Titre du module :	Planning Familial (première leçon du module)
Date de l'enregistrement du cours :	Le 6 novembre 2007

Mme Éva Lotfi a obtenu son diplôme de professeur de langue et de littérature française et russe en 1984 à la Faculté des Lettres de l'Université des Sciences Eötvös Loránd. A l'intérieur du domaine de l'enseignement du français elle porte un intérêt particulier au développement de la mémoire auditive et à la pratique du jeu théâtral dans les cours de français. Dans le cadre du programme HEFOP Projet de Développement de Compétence de Langue Etrangère, elle participe en tant que spécialiste de développement.

POINTS DE VUE DE L'OBSERVATION :

- La simulation en tant que contexte de la communication sure
- L'apprentissage des langues par le biais de problèmes
- La production orale des élèves
- Les objets utilisés pour créer la scène pour la situation

Points de vue de l'observation avant le visionnement de l'extrait du cours :

- Réfléchissez quel sujets et quels problèmes peuvent inciter les élèves de 15 à 16 ans à s'identifier avec une situation et avec un rôle.
- Énumérez les compétences linguistiques et non-linguistiques dont on a besoin pour être capable de formuler un problème.

Points de vue de l'observation pendant le visionnement de l'extrait du cours :

- Observez les « accessoires » que les élèves choisissent pour leurs rôles. De quelle manière ces objets contribuent-ils à la mise en scène de la situation?
- Dans la liste suivante quels sont les éléments qui aident la production orale des élèves et dans quelle mesure? Donnez votre opinion.

- o les feuilles qu'il faut compléter selon les aspects indiqués
  - o la liste des noms de famille et des prénoms français
  - o les objets, les accessoires
  - o la conversation qui vise à initier les élèves au sujet et à créer l'atmosphère
  - o le rôle du professeur pendant le cours
- Choisissez un élève et suivez attentivement sa production orale. Les aspects suivants peuvent vous aider à formuler votre évaluation : L'élève...
    - o parle couramment, forme des phrases cohérentes
    - o répond uniquement aux questions
    - o récite un texte mémorisé préalablement
    - o se sert des moyens de la communication verbale et non-verbale
    - o suit les paroles du professeur aussi et essaie d'y réagir
    - o donne des réponses d'un seul mot
    - o autre, précisez : ....
    - o Donnez votre opinion sur l'atmosphère de la leçon.

Points de vue de l'observation après le visionnement de l'extrait du cours :

- Réfléchissez : quels objectifs pédagogiques généraux sont visés par l'élaboration du sujet de la thérapie familiale ?
- Discutez avec vos collègues quelles autres techniques ou démarches d'organisation du cours vous connaissez pour réaliser une conversation en groupe.

Résumé :

L'extrait du cours fournit un exemple de « community language learning », c'est-à-dire de l'apprentissage des langues en communauté, une des démarches de l'approche communicative de l'enseignement des langues. Le cours imite un « espace social » où les élèves discutent avec le professeur en tant que thérapeute leurs problèmes personnels définis par leurs rôles. Dans les cours de ce type il est particulièrement important de préparer soigneusement toutes les conditions qui aident la simulation de la situation et l'identification des élèves avec leurs rôles. Par conséquent, il est essentiel de créer une atmosphère décontractée et encourageante qui invite les élèves à déployer le maximum de production orale dont ils sont capables.

AZ INTERKULTURÁLIS KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE

Iskola neve:	Kőrösy József Közgazdasági Szakközépiskola
Iskola címe:	6720 Szeged, Stefánia út 14.
Igazgató:	Dr. Kiricsi Imréné
Tanár:	Csikászné Wolf Viktória
Évfolyam:	9.
Tanulók létszáma:	15
Nyelv:	Német
Nyelvtanulás kezdete:	általános iskolától függően 3-5. osztály
Nyelvtanulás adatai:	Heti 4 órában tanulnak. A diákok eltérő nyelvi szintje jelentősen lassítja az órák munkáját.
A modul címe:	Zeig mir deine Stadt! Eine Stadtbesichtigung (a modul 2. órája)
A felvétel időpontja:	2007. november 13.

Csikászné Wolf Viktória 1991-ben végzett Szegeden, a József Attila Tudományegyetem orosz–német szakán. 1991 óta a Kőrösy József Közgazdasági Szakközépiskola tanára, 2006 óta a német nyelvi munkaközösség vezetője. 2006 folyamán részt vett a HEFOP keretében szervezett képzéseken, azóta a munkaközösségen belül hangsúlyt fektet a korszerű média használatára és a kompetencia alapú oktatásra. Ennek érdekében rendszeresen szervez belső továbbképzést kollégái között. A HEFOP idegen nyelvi kompetenciafejlesztés projekt német moduljainak kipróbáló tanára.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK:

- A saját környezet bemutatása
- A perspektíva váltás első lépései
- Reflektálás a saját kulturális értékekre
- Szerepjáték előkészítése

Feladatok az órárszlet megtekintése előtt:

- Mérlegelje, milyen perspektíva váltásra van szükség ahhoz, hogy a tanulók be tudják mutatni saját városuk nevezetességeit, kulturális értékeit és életét külföldieknek!
- Milyen ismeretekre és kompetenciákra van szüksége a nyelvtanulónak ahhoz, hogy eljátsszon egy szerepet egy szerepjátékban?

Feladatok az órárszlet megtekintése közben:

- Figyelje meg és írja le óra eleji brainstorming funkcióját!
- Rögzítse a tanulói tevékenységeket és a felhasznált segéd-eszközöket!
- Figyelje meg a csoportmunkát és az elkészült plakátokat! Milyen jelek utalnak arra, hogy a tanulók beleélték magukat az utazási iroda programszervezői szerepébe?
- Jegyezze le, milyen feladatok során és milyen szempontból reflektálják a tanulók saját városukat!

Feladatok az órarészlet megtekintése után:

- Beszéljék meg, milyen feladatok készítik elő a látott órán a város nevezetességeinek bemutatását! Mi jellemzi a tanulói tevékenységeket és a produktumokat?
- Vitassák meg, milyen mértékben képesek a tanulók bemutatni saját környezetüket idegeneknek!
- Gondolják át, milyen kompetencia fejlesztésére van szükség a modul következő óráin annak érdekében, hogy a tanulók idegenvezetői szerepben képesek legyenek a perspektívaváltásra és mondandójuk önálló előadásra!

Összegzés:

Az országismeret és az interkulturális kompetencia fejlesztése az idegennyelv-tanulás fontos célja. Ennek kezdeti szakaszában el kell juttatnunk a nyelvtanulókat saját környezetük, kultúrájuk, a különféle mentalitás és beállítódás tudatos felismeréséhez és reflektálásához. A következő nagy lépés a perspektívaváltás, amikor is a tanulók képessé válnak arra, hogy saját városukat idegen szemszögből lássák, és azt külföldieknek számukra élvezetesen és könnyen követhetően bemutassák. E folyamat kezdeti lépéseit figyelhetjük meg az órán.

ENTWICKLUNG DER INTERKULTURELLEN KOMPETENZE

Schule:	Kőrösy-József-Fachmittelschule für Wirtschaft
Anschrift:	14 Str. Stefánia, 6720 Szeged
Direktorin:	Dr. Kiricsi Imréné
Lehrerin:	Viktória Csikászné Wolf
Klasse:	9.
Anzahl der Schüler:	15
Sprache:	Deutsch
Beginn des Sprachlernens:	Abhängig von der Grundschule: in den Klassen 3-5.
Angaben zum Sprachlernen:	Die Schüler lernen in vier Wochenstunden Deutsch. Die Heterogenität des Sprachniveaus einzelner Schüler verlangsamt das Tempo der Arbeit in den Stunden.
Titel des Moduls:	Zeig mir deine Stadt! Eine Stadtbesichtigung (die 2. Stunde des Moduls)
Datum der Videoaufnahme:	13. November 2007

Frau Csikász-Wolf absolvierte ihr Studium an der József-Attila-Universität Szeged in den Fächern Russisch und Deutsch. Sie unterrichtet seit 1991 in der Kőrösy-József-Fachmittelschule für Wirtschaft und leitet seit 2006 das Deutschlehrerkollegium. 2006 nahm sie an Fortbildungsveranstaltungen des HEFOP-Projektes teil, seitdem mißt sie der Benutzung moderner Medien und den Prinzipien der Kompetenzenentwicklung in ihrem Fachlehrerkollegium große Bedeutung bei. Sie veranstaltet deshalb für ihre Kollegen regelmäßig interne Fortbildungen. Sie ist Erprobungslehrerin der im Rahmen des HEFOP-Projektes im Bereich "Entwicklung fremdsprachlicher Kompetenzen" entwickelten Module für den Deutschunterricht.

BEOBACHTUNGSASPEKTE:

- Die Vorstellung der eigenen Umgebung
- Erste Schritte des Perspektivwechsels
- Reflexion über eigene Kulturwerte
- Vorbereitung des Rollenspiels

Beobachtungsaufgaben vor dem Anschauen des Videomitschnittes:

- Überlegen Sie, welcher Perspektivwechsel benötigt wird, damit Schüler Sehenswürdigkeiten, kulturelle Werte und kulturelles Leben ihrer eigenen Stadt Ausländern vorstellen können.
- Über welche Kenntnisse und Kompetenzen sollen Schüler verfügen, um eine Rolle in einem Rollenspiel wahrnehmen zu können.

Beobachtungsaufgaben während des Anschauens des Videomitschnittes:

- Beobachten und notieren Sie die Funktion des Brainstorming am Anfang der Stunde.
- Halten Sie die Schüleraktivitäten und die angewandten Hilfsmittel schriftlich fest.
- Beobachten Sie die Gruppenarbeit und betrachten Sie die erstellten Poster. Welche Signale verweisen darauf, dass die Schüler sich in die Rolle eines Programmmanagers des Reisebüros hineinversetzt haben?
- Notieren Sie sich, in welchen Aufgaben und unter welchem Aspekt Schüler ihre eigene Stadt reflektieren.

Beobachtungsaufgaben nach dem Anschauen des Videomitschnittes:

- Diskutieren Sie, welche Aufgaben die Vorstellung der Sehenswürdigkeiten der Stadt in der gesehenen Stunde vorbereiten. Wie sind die Schüleraktivitäten und die Produkte?
- Diskutieren Sie, in wie weit Schüler fähig sind, ihre eigene Umgebung Fremden vorzustellen.
- Überlegen Sie, welche Schülerkompetenzen in den nächsten Stunden des Moduls weiterentwickelt werden sollten, damit Schüler befähigt werden, die Perspektive zu wechseln und ihre Rede selbständig vorzutragen.

Fazit:

Die Entwicklung landeskundlicher Kenntnisse und interkultureller Kompetenzen stellt eine wichtige Zielsetzung des Deutschlernens dar. In der ersten Entwicklungsphase sollen Schüler befähigt werden, sich mit ihrer eigenen Umgebung und Kultur, mit den verschiedenen Mentalitäten und Einstellungen bewusst auseinanderzusetzen und diese zu reflektieren. Die nächste große Etappe ist der Perspektivwechsel, d. h. wenn Schüler imstande sind, ihre eigene Stadt von Außen zu betrachten, und sie ansprechend und nachvollziehbar Ausländern vorzustellen. Wir können in dieser Stunde die ersten Schritte dieses Prozesses beobachten.

FELADAT ALAPÚ NYELVTANULÁS

Iskola neve:	Szandaszőlősi Általános Iskola, Művelődési Ház és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
Iskola címe:	5008 Szolnok, Gorkij u. 47.
Igazgató:	Hegyiné Mladoniczki Éva
Tanár:	Széles Imréné Mondok Zsuzsanna
Évfolyam:	8.
Tanulók létszáma:	15
Nyelv:	Angol
Nyelvtanulás kezdete:	3. osztály
A modul címe:	Money (a modul 7. órája)
A felvétel időpontja:	2007. október 27.

Széles Imréné Mondok Zsuzsanna 1987-ben végzett Nyíregyházán, a Bessenyei György Tanárképző Főiskola orosz-történelem szakán, majd 1998-ban az ELTE Tanárképző Főiskolai Karán angol nyelvtanári oklevelet szerzett. 1995 óta a szolnoki Szandaszőlősi Általános Iskola, Művelődési Ház és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanára, az iskola idegen nyelvi munkaközösségének vezetője. A Socrates-program keretében részt vesz az iskola nemzetközi kapcsolatainak ápolásában, illetve a Világ-nyelv pályázat nyertes programjainak végrehajtásában. A HEFOP kompetencia alapú idegen nyelvi projektben angol moduljainak kipróbáló tanára.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK:

- A dinamikus óraszervezés jellemzői és eszközei
- A nyelvtanulás és nyelvhasználat egysége
- Tanulói autonómia
- Általános és gyakorlati készségek fejlesztése

Feladatok az órarészlet megtekintése előtt:

- Gondolja végig, milyen nyelvi és nem nyelvi készségek fejlesztésére adhat alkalmat a pénz mint téma!
- Milyen célokat tűzhet ki, és milyen feladatokat tervezhet a tanár a pénz témájának feldolgozása során 13–14 éves tanulók számára?

Feladatok az órarészlet megtekintése közben:

- Kísérje figyelemmel, milyen nyelvi és nem nyelvi készségek fejlesztésére került sor az óra folyamán!
- Jegyezze fel, hányszor és milyen csoportosításban kerültek interakcióba a tanulók egymással!
- Milyen példákkal tudná alátámasztani a 2. megfigyelési szempontot, mely szerint a nyelvtanulás és a nyelvhasználat nem különül el egymástól mereven az óra folyamán?
- Beszéljék meg, milyen pedagógiai és nyelvi haszonnal járhat az órát lezáró tanulói önértékelés, illetve az órai tevékenységek értékelése!

Feladatok az órarészlet megtekintése után:

- Jellemezze az óra hangulatát! Mit gondol, mely tényezők járultak hozzá a tanulók aktív részvételéhez?
- Készítsen listát: hányféle módon és formában dolgozták fel a tanulók a pénz témakörét! Rendezze ezeket az ötleteket témahálóba! Bővítse saját ötleteivel!
- Vitassák meg, hogyan járulhat hozzá a látott nyelvóra a tanulók felnőtté válásának segítéséhez!

Összegzés:

A fiatal tinédzserek nyelvórája jó alkalmat kínálhat olyan általános, gyakorlati készségek fejlesztésére irányuló célnyelvi kommunikációra is, mint például a családi költségvetés ügyeiben való eligazodás, illetve a saját zsebpénz ésszerű beosztása. A dinamikus óravezetés magas fokú tanulói autonómiával párosulva igen aktív és sikeres együttműködést eredményezhet tanár és tanuló, illetve tanuló és tanuló között. A készségfejlesztés az óra folyamán mindvégig életszerű kontextusban, célszerű feladatok megoldásán keresztül történt. Az órán jó példát láttunk arra, hogy miként lehet már a 13–14 évesek nyelvóráján is motiváló, érdekes feladatok megoldásán keresztül nem a nyelvről, hanem a nyelven tanulni.

TASK-BASED LANGUAGE LEARNING

Name of the school:	Szandaszőlős Primary School
Address of the school:	47. Gorkij st., 5008 Szolnok
Head of school	Éva Mladoniczki Hegyiné
Teacher:	Zsuzsanna Mondok Széles Imréné
Class:	8th
Number of students:	15
Language:	English
EFL started:	In 2002, in the 3rd form
Details of language learning:	3 lessons/week, +2lessons/week for the most advanced students. They have had a native English teacher for 4 years, working with them once a fortnight.
Title of module:	Money (the 7th lesson of the module)
Time of recording:	27 October 2007

Zsuzsanna Mondok Széles Imréné graduated at the Teacher Training College of Nyíregyháza, Hungary, as teacher of Russian and History. In 1998 she qualified as a teacher of English at ELTE CETT, Budapest. She has been teaching at this school since 1995, where she is head of EFL teaching. She has participated in the Socrates Project, as well as the 'World – Language' project of the Hungarian Ministry of Education. In the HEFOP Competency-based Foreign Language Project, she participated as pilot teacher.

POINTS TO OBSERVE:

- Features and tools of dynamic classroom management
- Unity of language learning and language use
- Learner Autonomy
- General practical skills development

Pre-viewing observation points:

- Think it over: what linguistic and non-linguistic skills development might possibly assist the topic of money.
- What aims might be set and what tasks might be designed around the topic of money for 13-14 year old learners?

While-viewing observation points:

- Observe the steps of linguistic and non-linguistic skills development throughout the lesson.
- Take notes on how many times and in what form the learners came into interaction with one another.
- Make a list on how many ways and in how many forms learners discussed the topic of money.
- Arrange your ideas in a topic web and complete it with your own ideas.
- Discuss what linguistic and educational benefit might the end-of-term evaluation bring.

Post-viewing observation points:

- Characterize the atmosphere of the lesson. List the factors you think contributed to the learners' active participation.
- Discuss in what way might a language lesson contribute to assisting the process of becoming an adult.

Summary:

The young teenagers' language lesson might offer good opportunities for communication aiming at general and practical skills development such as home budget or economizing on pocket money. The dynamic classroom management as well as a high level learner autonomy might result in a successful co-operation between teacher and learners, and learners and learners alike. Skills development took place in a meaningful context and through purposeful tasks throughout the lesson. We were shown an example that language learning and language use can take place at the same time, even for young teenagers once tasks are interesting and motivating.

A DALTANÍTÁS LÉPÉSEI

Iskola neve:	Bókay Árpád Általános Iskola
Iskola címe:	1181 Budapest, Wlassics Gy. u. 69.
Igazgató:	Babák Sándorné
Tanár:	Thomann Julianna
Évfolyam:	5.
Tanulók létszáma:	15
Nyelv:	német
Nyelvtanulás kezdete:	3. osztály
Nyelvtanulás adatai:	Heti 3 órával haladó csoport.
A modul címe:	„Zauberer Schrapfelschrut“ (a modul 2. órája)
A felvétel időpontja:	2007. október 26.

Thomann Julianna 1984-ben végzett Pécsen, a Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző, német-magyar szakán. 1989 óta tanít a Bókay Árpád Általános Iskolában. 1993-tól 1996-ig Goethe Intézet multiplikátora. 1994–1997 között az ELTE Szakdidaktikai Központjának mentora. 1995 óta ápolja az intézmény kapcsolatát osztrák és német iskolákkal. Az iskola HEFOP pályázatának projektvezetője. A HEFOP idegen nyelvi kompetenciafejlesztés projekt német moduljainak kipróbáló tanára.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK:

- A daltanítás felépítése
- Az életkori sajátosságok érvényesülése
- Cselekvésorientált megközelítés
- A segédeszközök szerepe

Feladatok az órarészlet megtekintése előtt:

- Gyűjtse össze a cselekvésorientált megközelítés jellemző jegeit az adott korosztályra vonatkozóan!
- Gondolja át és jegyezze le a daltanítás egyes lépéseit!

Feladatok az órarészlet megtekintése közben:

- Figyelje meg a tanulói tevékenységeket a ráhangolástól a dal önálló elénekléséig!
- Figyelje meg, milyen módszereket alkalmaz a tanár az óra egyes fázisaiban annak érdekében, hogy minél több tanuló véleményt nyilváníthasson!
- Rögzítse a daltanítás egyes lépéseit!
- Mely jegyeit fedezi fel ezen az órán a cselekvésorientált megközelítésnek?

Feladatok az órarészlet megtekintése után:

- Beszélje meg kollégáival, mennyire érvényesült a cselekvésorientált megközelítés ezen az órán!
- Milyen módon vette figyelembe a tanár a tanulók életkori sajátosságait az óra egyes fázisaiban?
- Milyen szerepet játszott a gyerekek által készített varázsló süveg és a varázspálca?
- Elemezzék a daltanítás egyes lépéseit: Hogyan jutottak el a dal megértéséig és önálló elénekléséig? Milyen hallási és olvasási technikákat használtak a tanulók?

Összegzés:

Az óra többféle szempont megfigyelését teszi lehetővé. Jól érvényesülnek a tanulók életkori sajátosságain alapuló holisztikus és cselekvésorientált megközelítés jellemzői. A tanulók az óra egyes lépései során egész személyiségüket bevonják a feladatok megvalósításába, mozognak, játszanak, olvasnak, dalt hallgatnak, elmondják feltételezéseiket, felfedezéseiket, énekelnek, gesztusokkal kísérik éneküket. Szemmel láthatóan élvezik a változatos tevékenységi formákat, miközben sokat tanulnak. A feladatok és a tanár fokozatosan vezetik őket a dal megértésétől a saját produkcióig. Az ismertből kiindulva jutnak el az újhoz, mégpedig számos hallás utáni megértést és olvasást fejlesztő gyakorlat során.

SCHRITTE DER ANEIGNUNG EINES LIEDES

Schule:	Bókay-Árpád-Grundschule
Anschrift:	1181 Budapest, Wlassics Gy. u. 69.
Direktorin:	Babák Sándorné
Lehrerin:	Julianna Thomann
Klasse:	5.
Anzahl der Schüler:	15
Sprache:	Deutsch
Beginn des Sprachlernens:	Klasse 3
Angaben zum Sprachlernen:	Die Schüler lernen in drei Wochenstunden Deutsch.
Titel des Moduls:	"Zauberer Schrappelschrut" (die 2. Stunde des Moduls)
Datum der Videoaufnahme:	26. October 2007

Frau Thomann absolvierte ihr Studium an der Janus-Pannonius-Universität Pécs in den Fächern Deutsch und Ungarisch mit einem Lehrerdiplom. Seit 1989 unterrichtet sie in der Bókay-Árpád-Grundschule. Zwischen 1993 und 1996 war sie im Goethe-Institut als Multiplikatorin tätig. Zwischen 1994 und 1997 war sie Mentorin des Germanistischen Instituts der ELTE. Seit 1995 koordiniert sie die Kooperation zwischen ihrer Schule und österreichischen sowie deutschen Schulen. Sie ist die Leiterin des HEFOP-Projektes an ihrer Schule und Erprobungslehrerin der im Rahmen des HEFOP-Projektes im Bereich "Entwicklung fremdsprachlicher Kompetenzen" entwickelten Module für den Deutschunterricht.

BEOBACHTUNGSASPEKTE:

- Aufbau der Aneignung eines Liedes
- Berücksichtigung der Altersspezifika
- Der handlungsorientierte Ansatz
- Funktionen der Hilfsmittel

Beobachtungsaufgaben vor dem Anschauen des Videomitschnittes:

- Sammeln Sie die Merkmale des handlungsorientierten Ansatzes für die gegebene Altersgruppe.
- Überlegen Sie und notieren Sie sich die einzelnen Schritte der Aneignung eines Liedes.

Beobachtungsaufgaben während des Anschauens des Videomitschnittes:

- Beobachten Sie die Schüleraktivitäten von der Einstimmung bis zum selbstständigen Vorsingen des Liedes.
- Beobachten Sie, welche Methoden die Lehrerin in den einzelnen Unterrichtsphasen einsetzt, damit möglichst viele Schüler ihre Meinungen äußern können.
- Notieren Sie sich die einzelnen Schritte der Aneignung eines Liedes.

Beobachtungsaufgaben nach dem Anschauen des Videomitschnittes:

- Diskutieren Sie mit Ihren Kollegen, in wie weit der handlungsorientierte Ansatz in dieser Stunde zur Geltung kommt.
- Wie berücksichtigt die Lehrerin die Altersspezifika ihrer Schüler in den einzelnen Unterrichtsphasen?
- Welche Rolle spielen die von den Schülern erstellten Zauberrhüte und Zauberstäbe?
- Analysieren Sie die einzelnen Schritte der Aneignung des Liedes: Wie kommen die Schüler bis zum Verstehen und selbstständigen Vortragen des Liedes?

Fazit:

Die Stunde ermöglicht die Beobachtung verschiedener Aspekte. Hier kommen die Merkmale des ganzheitlichen und handlungsorientierten Ansatzes, der auf die Altersspezifika der jeweiligen Schüler aufbaut, zur Geltung. In die einzelnen Schritte der Stunde wird die ganze Persönlichkeit der Schüler in die Verwirklichung der Aufgaben einbezogen: sie bewegen sich, spielen, lesen, hören sich das Lied an, äußern ihre Vermutungen und Entdeckungen, singen, begleiten das Lied mit Gesten. Sie genießen die abwechslungsreichen Schüleraktivitäten und lernen dabei viel dazu. Die Schüler werden durch die Aufgaben und die Lehreraktivitäten vom Verstehen zur selbstständigen Produktion geleitet. Vom Bekannten ausgehend, gelangen sie zum Neuen, und zwar im Laufe mehrerer Aufgaben zum Hör- und Leseverstehen.

A DÖNTÉSHOZATAL KOMMUNIKÁCIÓJA

Iskola neve:	Karinthy Frigyes Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Gimnázium
Iskola címe:	1183 Budapest, Thököly utca 7.
Igazgató:	Hutai László
Tanár:	Prievara Tibor
Évfolyam:	9. (nyelvi előkészítő)
Tanulók létszáma:	12
Nyelv:	Angol
Nyelvtanulás kezdete:	2007. szeptember: a tanulók előzőleg tanultak angolt
Nyelvtanulás adatai:	Két tanítási nyelvű gimnázium. A nyelvi előkészítő évben 18 angolóránk van, a továbbiakban a tantárgyak nagyobb részét két nyelven tanulják.
A modul címe:	The Broker Game (a modul 3. órája)
A felvétel időpontja:	2007. október 25.

Prievara Tibor az ELTE anglisztika szakán végzett, ahol megbízott előadóként később 5 évig tanított (elsősorban nyelvgyakorlatot, illetve szakmódszertant). Jelenleg a Karinthy Frigyes Két Tanítási Nyelvű Gimnáziumban dolgozik, emellett sokat foglalkozik a számítógép és az internet felhasználásának lehetőségeivel a nyelvórán. A HEFOP kompetencia alapú idegen nyelvi projektben fejlesztőként vett részt.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK:

- Kommunikáció a problémamegoldás szolgálatában
- Szimuláció a kontextusteremtés érdekében
- Érvelési és vitakészség-fejlesztés tevékenységeken keresztül
- A tanár szerepe a készségfejlesztő nyelvórán

Feladatok az órarészlet megtekintése előtt:

- Gondolja végig: milyen nyelvi és általános készségek fejlesztésére van leginkább szükség a középhaladó szinten!
- Melyek azok a nem nyelvi készségek, amelyeket fontosnak tart a döntéshozatal szempontjából? Indokolja meg választát!
- Beszéljék meg, milyen célból célszerű fejleszteni a nyelvi kommunikációs készségeket a középhaladó szinten! Több választ is adhat:
  - a) problémamegoldás;
  - b) olvasott vagy hallott szöveg tartalmának elmondása;
  - c) a tanár kérdéseire való válaszadás;
  - d) a mindennapi társalgásban való részvétel;
  - e) vitakészség fejlesztése;
  - f) betanult szövegek, dialógusok hiteles előadása céljából;
  - g) egyéb cél, és pedig ...!

Feladatok az órarészlet megtekintése közben:

- Jegyezze le, milyen tevékenységeket végez a tanár, és milyen tevékenységeket végeznek a tanulók az óra folyamán! Vesse össze, milyen szerepben vannak a tanulók és a tanár! Mi a munkamegosztás? Kéi a felelősség?
- Beszéljék meg: milyen kölcsönhatás van a tananyagválasztás és az óra sikere között!
- Kísérje figyelemmel, milyen nyelvtani vagy lexikai ismereteket ad át a tanár az óra folyamán! Kommentálja a kapott eredményt!
- Gyűjtsön példákat a tanulói kommunikáció jellegzetességeire:
  - a) szavakban fejezik ki magukat;
  - b) előre betanult kifejezéseket használnak;
  - c) folyékonyan, mondatokban beszélnek;
  - d) az órai kommunikáció során van nyelvváltás (idegen nyelvről anyanyelvre vagy fordítva);
  - e) az órai kommunikáció kizárólag a célnyelven folyik;
  - f) egyéb vonások, mint például ...!
- Beszéljék meg, milyen fokúnak ítélik meg a tanulói önállóságot az óra folyamán! Milyen összefüggést látnak a tanulók önállóságának foka és a választott tananyag között?

Feladatok az órarészlet megtekintése után:

- Beszéljék meg, milyen területeken és hogyan hasznosulhatnak azok a képességek, amelyeket ezen az órán fejlesztettek!
- Milyen egyéb tárgyalási és vitakészség-fejlesztő feladatokat tudna elképzelni hasonló tudásszintű tanulócsoporthoz számára?

Összegzés:

Az órarészlet a tárgyalási és vitakészség fejlesztését állította a középpontba. A tanulóknak a célnyelven kapott szóbeli és írásbeli információ alapján döntéseket kellett hozniuk egy szimulációs játék keretein belül (különböző cégek részvényeinek tőzsdén való megvásárlása, illetve eladása ügyében kellett döntenükhöz). A szerepek kiválasztásában és a cégek arculatának megformálásában a tanulók szabad kezet kaptak. A tanár nem centrális szereplője az órának. Fő tevékenysége a tárgyaló, érvelő csoportok munkájának követése, és ha szükséges, segítése. A tanulók aktivitása az óra folyamán egyenletesen magas volt, mely feltehetően a szokásosnál nagyobb tanulói önállóságnak (is) köszönhető.

COMMUNICATION OF DECISION MAKING

Name of the school:	Frigyes Karinthy Hungarian-English CLIL Secondary Grammar School
Address of the school:	7. Thokoly st.,1183 Budapest
Head of school:	Hutai László
Teacher:	Prievara Tibor
Class:	9th (preparation year for CLIL studies)
Number of students:	12
Language:	English
EFL started:	At this school: in 2007, but students had studied English before
Details of language learning:	This is a CLIL secondary grammar school. In the 'zero' (ninth) year students have 18 EFL lessons/week. For the next 4 years they learn the majority of subjects in a CLIL context
Title of module:	The Broker Game (3rd lesson of the module)
Time of recording:	25 October 2007

Tibor Prievara graduated at the School of English Studies, ELTE, Budapest. He started his teaching career here as a contracted lecturer. His responsibilities covered teaching language development and methodology of EFL. Recently he has been working for Karinthy Frigyes CLIL Secondary Grammar School. His special field of interest is CALL (Computer Assisted Language Learning). He participated in the HEFOP Competency-based Foreign Language Development Project as a materials developer.

POINTS TO OBSERVE:

- The communication of problem solving
- Simulation: a way of creating the context
- Argumentative and negotiation skills-development through activities
- The teacher's role in a skills development lesson

Pre-viewing observation points:

- Think over which linguistic and general skills are to be mostly developed at the intermediate level:
- Which of the non-linguistic skills do you consider important for decision-making? Give reasons for your answers
- Discuss it in your group what purposes of communication skills development might be relevant at the intermediate level. You may choose from the following:
  - a) problem solving
  - b) reciting the content of a read or heard text
  - c) answering the teacher's questions
  - d) participation in colloquial conversations
  - e) developing argumentative skills
  - f) performing memorized texts or dialogues
  - g) any other, please, specify.

While-viewing observation points:

- Make two lists of activities: a) done by the teacher b) performed by the learners.
- Discuss in your group how material-selection might affect the success of the lesson.
- Take notes on the grammatical and lexical knowledge being imparted to learners during the lesson. Comment on the results.
- Discuss how the teacher motivates learners to take an active part
- Collect examples for how to best describe learner communication
  - a) learners express themselves in words
  - b) they use pre-learnt panels
  - c) they speak in fluent sentences
  - d) there is code-switch during the lesson
  - e) communication is performed exclusively in the target language
  - f) other features such as...
- Discuss the level of learner autonomy throughout the lesson. In what way is the level of learner autonomy related to material selection?

Post-viewing observation points:

- Discuss in which circumstances and how the competences/skills developed in the lesson might be of use outside school contexts
- What other argumentative and negotiation skills development tasks would you design for a group of learners of similar level?

Summary:

The extract is focussing around negotiation- and argumentative skills. Learners are expected to make decisions on the basis of both oral and written information in the frame of a simulation game (selling and buying shares at the stock exchange). Learners are free to select roles and shape the image of the companies. The teacher is far from being the central character in the lesson. His main responsibilities are to monitor the group negotiations and assist learners when needed. Learner activity was high throughout the lesson. This might have been due to the high level of learner autonomy, which was above average.

0 0 0 ?

Boócz-Barna Katalin az ELTE BTK Germanisztikai Intézetének egyetemi docense. Főbb tevékenységei: nyelvpedagógiai szemináriumok, szakszemináriumok vezetése, szakdidaktikai és pszicholingvisztikai szakdolgozatok témavezetése és bírálata. Saját és más egyetemek szakzáróvizsga-, tanári képesítő vizsga- és doktori bizottságainak tagja. Kutatási területei: nyelvek szerepe a nyelvtanítási-tanulási folyamatban, többnyelvűség. Ezekben a témákban rendszeresen publikál, előadásokat tart hazai és nemzetközi konferenciákon. Több közép- és felsőoktatásban alkalmazott tankönyv és jegyzet szerzője. Magyar és nemzetközi vezetőtanár-képző és tanártovábbképző kurzusokat tervez és vezet. Német szaktárgyi oktatási szakértő. A Némettanárok Magyarországi Egyesülete elnökségi tagja, a Magyar Germanisták Társaságának tagja, a Magyar Germanisták Évkönyvének szerkesztőségi tagja. A HEFOP (Humán erőforrás-fejlesztés Operatív Program) Idegen nyelvi kompetencia fejlesztés projektben tananyagíróként, trénerként vett részt.

Kovács Judit az ELTE Tanító és Óvóképző Főiskola Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszékének docense, ahol angol szakmódszertant, angol gyermekirodalmat és a kéttannyelvű oktatás elmélete és gyakorlata c. tárgyat tanítja, valamint tanítási gyakorlatokat vezet. Az ELTÉ-n, valamint az Egyesült Királyságban, a leeds-i egyetemen szerezte diplomáit, ez utóbbit speciálisan a korai nyelvpedagógia szakterületéről. PhD-fokozatát a Pécsi Tudományegyetem Alkalmazott Nyelvészeti Doktori Iskolájában szerezte. Kutatási területei: a korai angol-

nyelv-oktatás, a korai kéttannyelvű oktatás és a nyelvtanítóképzés. Publikációs tevékenysége széleskörű: könyvek, jegyzetek és tanulmányok írása mellett hazai és nemzetközi konferenciák gyakori előadója, nemzetközi projektek hazai koordinátora, országos tanártovábbképzések programírója és előadója, oktatási segédanyagok szerzője és módszertani szakértője. A HEFOP (Humánerőforrás-fejlesztés Operatív Program) Idegen nyelvi kompetencia fejlesztés projektben szakmai lektorként vett részt.

Kuti Zsuzsa idegen nyelvi fejlesztésekkel és reformokkal foglalkozik az EDUCATIO Kht. (volt sulinova Kht.) Programfejlesztő Központjában. Diplomáit az ELTE Tanító- és Óvóképző Főiskolai Karán, az ELTE Angol Nyelvtanárképző Központjában és az ELTE Bölcsészkarán szerezte. 1999-ben az Egyesült Királyságban MEd (Master of Education) fokozatot szerzett a leeds-i egyetemen (University of Leeds) a kisiskoláskori nyelvtanárképzés terültéről. 12 évig az ELTE TÓFK Gyakorló Általános Iskola angol nyelvtanára volt, ahol szakvezetői feladatokat is ellátott. A British Council és az Oktatási Minisztérium közös tanártovábbképző projektjének tagja, majd koordinátora volt 1996 és 2000 között. 2000 óta az ELTeCS (English Language Teaching Contacts Scheme) angol nyelvtanári hálózat európai koordinátora és a hírlevél szerkesztője. A Fővárosi Pedagógiai Intézet angol nyelvi szaknácsadójaként számos továbbképzést, konferenciát és szakmai fórumot vezetett. 2003 óta az Oktatási és Kulturális Minisztérium Világ – Nyelv programjának részeként az általános isko-

lai idegennyelv-tanítás fejlesztését koordinálja. Tapasztalt tanterv- és tananyagíró. Rendszeres előadója hazai és nemzetközi konferenciáknak. Szakterülete a kisiskolások és a 10–14 éves tanulók idegennyelv-tanításának módszertana, a nyelvtanár-továbbképzés. A HEFOP (Humán erőforrás-fejlesztés Operatív Program) Idegen nyelvi kompetencia fejlesztésének szakmai vezetője.

SULiNOVA
Kutatás-fejlesztés és Innováció-társulások Rt.

Magyarország célba ér

